

**Svoboda slova
nemusí
být vždy
samozřejmostí**

Michaela Straková
Gymnázium Lud'ka Pika
Plzeň

OBSAH

1.	Úvod do problematiky svobody slova aneb Co je svoboda slova, jak ji vymezujeme? -----	1
2.	Neonacismus -----	2
3.	Je svoboda slova ohrožena? -----	9
3.a)	USA -----	9
3.b)	Itálie -----	10
4.	O čem se příliš nemluví -----	11
4.a)	Český trapas v OSN -----	11
4.b)	Svoboda slova a homosexualita -----	12
4.c)	Grafity -----	13
5.	Západní svět versus svět islámský -----	14
6.	Osobnost, se kterou si spojují svobodu slova -----	15
7.	Přizpůsobování se davu -----	19
8.	Zamezení přístupu k informacím -----	21

Úvod do problematiky svobody slova aneb Co je svoboda slova, jak ji vymezujeme?

Svoboda slova je jedno ze základních politických práv. Zaručuje každému vyjadřovat se svobodně a bez cenzury ke všem věcem. Je zaručena mezinárodním právem, zejména článkem devatenáctým Všeobecné deklarace lidských práv a článkem desátým Evropské konvence lidských práv.

V České republice svobodu projevu upravuje sedmnáctý článek Listiny základních práv a svobod.

Listina základních práv a svobod, hlava druhá - Lidská práva a základní svobody, oddíl druhý - politická práva, článek 17

Článek 17, odstavec druhý

(1) „Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.“

Pro mnoho lidí by bylo asi překvapením, jak málo se v některých částech změnil komunistický trestní zákoník. I když ty nejvíce „zprofanované“ skutkové podstaty jako například "podvracení republiky" či "pobuřování" ze zákona po roce 1989 zmizely, zůstalo v něm ještě mnoho paragrafů, jež státní moc může (a velmi často se to také bohužel stává) využít ke stíhání občanů.

Uvedu zde několik případů:

Trestní zákoník - zákon č. 140/1961 Sb.

Trestní zákon, Část druhá - Zvláštní část, Hlava pátá: Trestné činy hrubě narušující občanské soužití, Oddíl: Násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci

Šíření poplašné zprávy § 199, odstavec 1

(1) „Kdo úmyslně způsobí nebezpečí vážného znepokojení alespoň části obyvatelstva nějakého místa tím, že rozšiřuje poplašnou zprávu, která je nepravdivá, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem.“

Šíření poplašné zprávy se „těší veliké oblibě“ a poměrně časté aplikaci.

Bylo jím (podle mínění soudkyně Obvodního soudu pro Prahu 1) například i to, že německý ekologický aktivista z hnutí Greenpeace spustil na demonstraci proti jaderné elektrárně Temelín sirénu. Byl odsouzen (původně dokonce bez hlavního líčení) tzv. trestním příkazem, ačkoli se u soudu ukázalo, že používání sirény není v České republice upraveno žádným předpisem a v západních zemích jde o zcela běžný prostředek, jak na demonstraci upoutat pozornost veřejnosti.

Šířením poplašné zprávy může ale být i pouhé vyslovení obavy o bezpečnost Temelína - na vlastní kůži to poznal například americký právník Ed Fagan, který byl za šíření poplašné zprávy rovněž souzen.

Trestní zákon, Část druhá - Zvláštní část, Hlava pátá: Trestné činy hrubě narušující občanské soužití, Oddíl: Násilí proti skupině obyvatel a proti jednotlivci

Pomluva § 206, odstavec 1,2

(1) „Kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobilý značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“

(2) „Odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným obdobně účinným způsobem.“

Dle mého názoru mnoho novinářů (zejména bulvárních denníků typu „Blesk“, „Šíp“, „Aha“, ...) porušuje tento paragraf dnes a denně, neboť téměř každý z nich sděluje miliónům důvěřivých čtenářů nepravdivé údaje. Mnohdy nemusí být ani přímo nepravdivé, řekla bych spíše „mírně upravené a často k senzaci se přibližující.“ Tak už to ale chodí. Když chcete v dnešním světě žurnalistiky uspět, nestačí Vám napsat čtenářsky nezajímavý článek, „že známá herečka či zpěvačka uklouzla a kromě zlomené nohy má hned také mnoho pohmožděnin“. Když si ale novinář realitu „mírně upraví“ a přidá informace a fotografie ohledně toho, jak onu známou herečku či zpěvačku viděl s manželem, který ji uhodil, senzace je ihned na světě - „Chudák žena, která je bita svým mužem.“ Titulek: „Manžel ji bije“, je čtenářsky zajímavější než „Upadla a zlomila si nohu“. A právě o to jde. Lidem nestačí obyčejná fakta, chtějí pikantnosti, drby, i když ty mnohdy nemají se skutečnou realitou nic společného. Ale i o tom je svoboda slova.

Novinář by si tedy mohl teoreticky napsat všechno, co by chtěl, neboť díky Listině základních práv a svobod:

„Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Cenzura je nepřijatelná.“

Je tomu ale opravdu tak? Pokud by se ho „naše“ známá herečka či zpěvačka rozhodla zažalovat, mohl by být odsouzen za trestný čin pomluvy podle paragrafu 206 trestního zákoníku odnětím svobody až na jeden rok.

(„Kdo o jiném sdělí nepravdivý údaj, který je způsobitelný značnou měrou ohrozit jeho vážnost u spoluobčanů, zejména poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo způsobit mu jinou vážnou újmu, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.“)

Ale za co?

Existují 2 úhly pohledu:

Z pohledu novináře: Chtěl aby byl jeho článek úspěšný a snažil se ze všech sil, aby tomu tak bylo. I přesto, že uvedl některé informace, které se přímo neslučovaly se skutečností, spoléhal na to, že svoboda projevu je jedno ze základních politických práv a zaručuje tak každému svobodně a bez cenzury se vyjadřovat ke všem věcem.

Z pohledu herečky/zpěvačky: Cítila se dotknuta tím, co o ní novinář napsal, neboť se to neslučovalo se skutečností. Argumentovala zejména tím, že nepravdivé údaje, zahrnuté v novinářově článku ohrozily její vážnost u spoluobčanů, poškodily ji v zaměstnání a narušily její rodinné vztahy, tak, jak je tomu v paragrafu 206 trestního zákoníku.

Tedy tedy záleží jen a jen na Vás ke kterému z pohledů se připojíte. A kdyby se tento případ skutečně odehrál, záleželo by pouze na soudu, jak by se k celé věci „postavil“.

Neonacismus

O svobodu slova jsem se začala zajímat loňského roku, kdy jsem absolvovala několikadenní intenzivní vzdělávací seminář v Terezíně. Během několika dní jsem zde studovala nejen historii ghetta, Malé pevnosti, navštívila jsem Národní hřbitov Terezín, ale zajímala jsem se především o osudy jednotlivých lidí, kteří byli vězněni v policejních věznicích gestapa v Malé pevnosti Terezín (od Milady Horákové, Lea Haase až po spisovatele Jindřicha Karpíška či Václava Kuttana.)

Absolvovala jsem rozhovor s pamětnicí, která holocaust zažila a toto téma mě začalo velmi zajímat. Neustále jsem si rozšiřovala své dosavadní znalosti četbou knih a článků, souvisejících s Židy a jejich kulturou. Postupně jsem se dostala až k tématu neonacismu, o kterém bych chtěla na úvod napsat několik slov. A ačkoli podle některých se svobodou slova nesouvisí, chtěla bych dokázat, že svoboda slova „má hodně co dělat“ nejen s neonacismem, ale také s dalšími politickými ideologiemi a názory.

Nejdříve něco k pojmu neonacismus

Neonacismus je politická ideologie vycházející z nacismu, která vznikla po 2. světové válce. Projevy neonacismu jsou v mnoha zemích zakázány, neboť jsou mnohdy neslučitelné s demokratickým zřízením, ale často se objevují strany, které otevřeně hlásají neonacistické myšlenky - ty vycházejí z teze o nadřazenosti bílé rasy, přičemž hlavním nepřítelem neonacistů jsou imigranti, komunisté, liberálové, punkáči, ale především právě Židé. Neonacisté Židy viní z mnoha nešvarů společnosti a přisuzují jim rozsáhlá mezinárodní spiknutí za účelem ovládnutí světa.

Odlišení od klasického nacismu je mnohdy problematické, často bývá uváděno pouze odlišení časové. Na rozdíl od nacismu není u neonacismu tak silná orientace na „vyvolenost“ německého národa, ale je patrná snaha o propagaci vzájemné spolupráce bělošských národů.

Uvedu ještě pojem hajlování, neboť s neonacismem úzce souvisí:

Hajlování

Hajlování byl pozdrav německé NSDAP, který se stal později všeobecným pozdravem německého lidu, kterým se dávala najevo přízeň vládnoucí nacistické straně. Pozdrav se prováděl vztyčením pravé paže do úrovně ramen a byl doprovázen výkřikem „Hail Hitler“, čímž se verbálně provolávala sláva režimu či samotnému Hitlerovi.

Hajlování bylo po porážce nacistického režimu ve 2. světové válce v Československu zakázáno a dnes může být jeho používání v České republice trestným činem podle § 260 či § 261 trestního zákona (trestní sazba se pohybuje od šesti měsíců až do osmi let odnětí svobody.)

Neonacisté používají hajlování jako symbol příslušnosti ke své ideologii.

Jmenuji se Michaela Straková, je mi 18 let a pocházím z Plzně, kde žiji a studuji gymnázium. Svoji práci jsem začala úvodem do neonacismu záměrně, neboť bych se ráda zmínila o akci, která se nedávno - 19. ledna konala v mém rodném městě. V sobotu 19. ledna 2008 se v Plzni slavilo smutné výročí prvního transportu Židů do Terezína. Každý občan, který měl zájem zavzpomínat na tuto krutou událost, měl možnost přijít před Velkou Synagogu v Plzni a přečíst ze seznamu transportovaných osob několik jmen. Téhož dne byl však naplánován také pochod neonacistů centrem města.

Datum pochodu pravicových extremistů, který ohlásili právě na 19. ledna jako „Protestní pochod za svobodu slova“, však nebyl podle odborníků náhodný: „Pochod neonacistů jistě souvisí s prvním transportem plzeňských Židů. Z Plzně byli tenkrát během tří lednových transportů roku 1942 odvezeni téměř všichni Židé. Dohromady to bylo celkem 2605 židovských obyvatel. To v podstatě znamenalo likvidaci místní židovské komunity, která čítala kolem 3000 lidí.“ uvádí antropoložka Věra Špírková.

Osobně souhlasím s názorem, že byl výběr data pochodu cílený. Na tom je dobře znatelné, že extremistické skupiny jsou oproti minulosti poučenější a zcela jasně volí pro pořádání svých akcí zásadní a významná data.

Skutečným cílem pochodu extremistů je dle mého názoru urážka a výsměch obětem holocaustu i těm, kteří holocaust přežili. Radikálové ovšem tvrdí, že jde o náhodu. Chtějí prý jen demonstrovat za svobodu slova.

4

Právě proto, že celá akce byla plánovaná a řádně ohlášena jako „Protestní pochod za svobodu slova“, městské části nezbývalo nic jiného, než ji povolit. "Shromáždění nevnímáme kladně, ale jsme úřad a musíme postupovat jen v souladu s platnými zákony." prohlásil vedoucí odboru veřejných služeb Radim Lisenko.

Opakuje se tak v podstatě situace, kterou řešili pražští úředníci v listopadu minulého roku, kdy neonacisté naplánovali pochod pražským Židovským městem v den výročí Křišťálové noci, tj. v noci na přelomu 9. a 10. listopadu. Během Křišťálové noci bylo zabito podle nejčastějšího zmiňovaného údaje 91 Židů, ale některé prameny uvádějí odlišná čísla. Po Křišťálové noci bylo okolo 30 000 Židů internováno v koncentračních táborech. Organizátor celé akce Václav Bureš demonstraci svolal jako reakci na listopadový zásah policie, která zabránila neonacistům v pochodu pražským židovským městem.

Jednatřicetiletý Bureš navíc vyzýval účastníky demonstrace, kteří vlastní zbrojní pas, aby si na úřadě vyřídili povolení mít u sebe zbraň.

Jít na veřejnost ozbrojený je teoreticky možné. Stačí mít zbrojní pas a právě ono příslušné povolení od policie. Většinou ho vydávají bez problémů, neboť žádosti podávají zejména podnikatelé, kteří přepravují velké částky peněz, umělecká díla či další cennosti. Problém však nastává ve chvíli, když se zbraň ocitne na veřejném shromáždění, například demonstraci, zde totiž majitel zbraně narazí na zákon o shromažďování - ten nošení zbraní na podobné akce výslovně zakazuje a nepočítá ani s udělením výjimky.

Náměstek krajského policejního ředitele Jaromír Kníže prohlásil v rozhovoru pro Právo: „Pokud se někdo chce tohoto shromáždění zúčastnit se zbraní, musí mít zvláštní povolení správního orgánu. Nikdo o žádné povolení nepožádal, takže nikdo by neměl být ozbrojen. Bude-li to nutné a budeme-li mít podezření, že zbraň u sebe někdo má, tak dojde na osobní prohlídku. Máme na to právo a toho využijeme. Policisté už si jsou téměř jisti, že během akce radikálů dojde ke střetům s jejich odpůrci. Ten problém je vlastně už naprogramován. Úředníci nechali rozběhnout více akcí ve stejné době a ve stejném prostoru. Je evidentní, že státní správa ve věci shromažďovacího práva a jeho realizace nevzala v úvahu všechny aspekty těchto akcí a naprogramovala do budoucna nějaký střet, který dnes spadá do roviny policie. Současně a na stejném místě se rozběhnou akce od anarchistů, zástupců židovské obce až po příznivce ultrapravice. Můžeme tedy jednoznačně dopředu očekávat, že k nějakým konfliktům tady musí dojít. Na druhé straně chceme každému umožnit realizovat své právo shromažďovací, ale za předpokladu, aby jedna akce nerušila druhou.“

V celém městě proto vypukl neklid, ne-li dokonce mírná panika. Vědělo se, že do města přijede mnoho extremistů, kteří navíc budou pravděpodobně ozbrojeni. Ve středu, několik dní před propuknutím sobotní akce, jsem šla ze školy přes plzeňské Náměstí Republiky. Paní staršího věku vyklízela výlohu svého obchodu. Nejspíš viděla, jak na ní se zájmem koukám, sundala tedy poslední oděv z figuríny, přešla ke mně a pronesla: „No, to víte slečno, ono až tady půjdou kolem v sobotu ti holohlaví blbečkové, tak nechci, aby mi to tu celý zničili.“

Plzeňané sepsali mnoho petic ke zrušení celé akce, neboť se pochodu neonacistů centrem města (nejspíše právem) obávali. Podle Radima Lisenka ale: „Žádné petice ani jiné protesty obyvatel nemohou vést ke zrušení akce, případně k jejímu zákazu. Pokud ji sám ohlašovatel nezruší, uskuteční se. Jiná možnost už podle zákona není. My nemáme zákonnou možnost, jak to zakázat, podobně to zákon neumožňuje ani policii. Zasáhnout bude možné až ve chvíli, kdy bude zákon porušen.“

Jinými slovy, policisté smějí zasáhnout, až dojde k nějaké nehodě. Je ale správné čekat, až se něco stane, když by tomu šlo předejít?

Proti manifestaci se ohradily politické strany a četná občanská hnutí. "Důrazně protestujeme proti jakýmkoliv podobným akcím konaným extrémními organizacemi. Jsme zásadně proti každému násilí, teroru a zlu - protože jsme nezapomněli," uvedla například Konfederace politických vězňů.

Mimořádná bezpečnostní opatření chystala také radnice. „Jistá jsou zatím dopravní omezení. Bude například zakázáno stání vozů na některých místech ležících na trase pochodu. Město také doporučuje svatebčanům, aby si obřad

na radnici přeložili jinam. Dojde i na omezení MHD. Pokud bude zastavena tramvajová doprava, připraví dopravní podniky zálohy autobusů.“ uvedl radní Karel Paleček.

5

Celé město tedy bylo strachem bez sebe, co se o víkendu vlastně odehraje. Chtěla jsem jít s kamarádkou do kina, již dlouho jsme to plánovaly, ale rodiče mi to ze strachu o mě zakázali. Také ve škole nás profesori nabádali k tomu, ať jsme o víkendu raději doma, aby se nám ve městě nic nestalo. Tato situace pro mě kromě jiného znamená především velké zamyšlení nad již zmiňovanou svobodou slova.

Ve čtvrtek, těsně před propuknutím sobotní akce, primátor města Plzně Pavel Rödl pochod pravicových radikálů centrem města zakázal. Za tento krok mu hrozí trestní oznámení kvůli údajnému překročení kompetencí (minimální trestní sazba je šest měsíců odnětí svobody).

Rozhovor s primátorem města Plzně Pavlem Rödlem

Ve čtvrtek 17. prosince jste zakázal pochod ultrapravičáků centrem Plzně. Konzultoval jste s někým toto rozhodnutí?

„Nechal jsem si zpracovat právní rozbor, ale ještě ho nemám v ruce. Musel jsem jednat rychleji. Víím, že mi hrozí možnost trestního postihu. Mé rozhodnutí pravděpodobně přezkoumá soud a pokud zjistí, že jsem zvolil špatné řešení, bude na mne zřejmě podáno trestní oznámení pro překročení pravomoci veřejného činitele. To ale nic nemění na mém postoji. Chtěl jsem ...věděl jsem, že to musím zakázat.“

Termín pochodu byl známý řadu týdnů. Proč jste si právní rozbor nedal udělat dříve?

„O pochodu se skutečně vědělo dlouhou dobu, ale na prvním jednání s policií jsem byl až toto pondělí. Od té doby jsem nechal svoji kancelář monitorovat dění na internetu, v úterý dopoledne jsem dostal avízo, že akce může být skutečně nebezpečná a ve středu ráno jsem se rozhodl. Pak jsem musel zákaz vypracovat a nechat ho vyvěsit. Nebylo to žádné úmyslné zdržování.“

Nečekal jste se svým rozhodnutím proto, aby organizátoři pochodu už nestačili dát správní žalobu, na jejímž základě by mohl soud zákaz zrušit?

„Znovu připomínám, že jsem poprvé jednal s policií v pondělí. Rychleji to nešlo.“

Požádala vás o zákaz pochodu policie?

„Ne.“

Co říkáte názorům, že jste omezil svobodu slova a shromažďování?

„V tomto státě existují zákony zakazující propagaci nacistické ideologie. A z internetu bylo jasné, že tato akce k ničemu jinému nepovede. Zabránit propagaci neonacismu před synagogou, navíc téměř přesně v den výročí, kdy z města začali odjíždět transporty, které pro plzeňské Židy znamenaly nezměrné utrpení a smrt, považuji za občanskou povinnost.“

V pátek 18. ledna jste spolu s představiteli všech ostatních politických stran zastoupených na plzeňské radnici položil věnec k desce připomínající památku 2600 místních obětí holocaustu. Udělal byste to i bez mediálního humbuku, který se kolem pochodu strhl?

„Jediné pozitivum, která na pochodu vidím, je právě to, že založí tradici uctění památky obětí transportů.“

Takže za rok, pokud budete primátorem, vás u pamětní desky na plzeňské sokolovně uvidíme znovu?

„Určitě.“

Za tento zákaz hrozí panu primátorovi trestní oznámení kvůli údajnému překročení kompetencí, přestože si toho byl plně vědom, věděl, že akci zakázat musí. Osobně jsem velmi ráda, že to udělal a velmi si ho za to vážím. Nezachoval se podle daných předpisů, ale podle rozumu a citů, které mu říkali, že správné, nejrozumnější a pro občany nejbezpečnější řešení by bylo právě toto. Někdy je lepší neřídit se tolik předpisy, ale právě rozumem a city. Protože

pokud si chceme zachovat město, ve kterém žijeme, měli bychom se o něj také náležitě starat, i když by se to neslučovalo s předpisy či nařízeními. Přece si nenecháme rozbít město, stejně jako nedopustíme, aby bylo ublíženo našim spoluobčanům.

6

Takže pane primátore: Děkuji za to, jak jste se zachoval a děkuji nejen za sebe, ale za všechny občany našeho krásného města!

Zákaz pochodu centrem Plzně vyvolal však v mnoha lidech značně rozdílné názory.

Jako příklad může sloužit mnou zaznamenaný rozhovor v plzeňské tramvaji cestou ze školy. Spolu se mnou jeli dva muži přibližně kolem třiceti let. Pro lepší přehlednost je označím **A**, **B**. (*Zřejmě se delší dobu neviděli*):

A: „Jéžíš, já tě tak dlouho neviděl, jak ses měl celý ty roky? A cos dělal po škole?“

...

Po nějaké chvíli přešli na téma pochodu neonacistů Plzně a bylo nemožné nevšimnout si jejich rozdílných názorů, které dokonce zanedlouho přešly v mírnou hádku.

A: To je ale vůl, že to zakázal, vid'? A ani s právníkama se neporadil.

B: Kdo?

A: No, Rödl.

B: Jo, aha. A proč by se měl radit, jako? Každý slušnej člověk by měl tu pakáž nacistickou vyliřovat tam, odkud přitáhli!

A: Ale bojovat proti tomu co se ti nelíbí porušováním zákona, to není nic moc demokratického. I primátor by se měl řídit platnejma zákonama, ne? Teda řeknu ti, z tebe by byl ale pěkněj diktátor!! Doufám, že nemáš žádný možnosti o čemkoli rozhodovat!

B: No, spíš bych řek, že díky podobným názorům, jako je ten tvůj, je v naší společnosti přehumanizováno vůči zločincům a všemožným rušitelům.

A: Co tím chceš říct, jako?

B: No, že právo pak neslouží k ochraně slušnejch lidí, jak by mělo... A já zas doufám, že o ničem nerozhoduješ ty, protože to by pak asi nikam nevedlo.

Do rozhovoru se vložila další osoba C, sedící na sedadle vedle (muž, kolem padesátky)

C: Říkejte si co chcete, já sem ale přesvědčenej, že primátor právo neporušil, jednalo se o evidentní zastřenou provokaci a učinil tak dobře. Vemte v potaz kolik tam mohlo bejt zraněnejch a o narušení pietní akce ani nemluvim, no a bylo by to jenom kvůli tomu, že čekal na vyjádření nákejch právníků.

B: (*nyní však nikoli směrem k A, ale směrem k C*): Jo, přesně. No řekněte, váhal byste vtrhnout k pedofilovy do bytu, kde se chystá prznit malý dítě, protože by to mohlo bejt klasifikováno jako vloupání a omezování domovní svobody, nebo počkáte až na policii, která ale může taky přijet pozdě?

A: (*směrem k B*): Ale prosim tě, dyť ty si pleteš pojmy s dojmy. Neonacista je občan, ale pedofil je zvíře.

B: No já teda žasnu. Tvuj argument je tak ... tak... tak hloupej. Dyť to je přece něco úplně jinýho. Vtrhnout k pedofilovi co se chystá prznit děcko je povinnost a je to tak i v zákoně, každej se musí podle svejch možností a schopností snažit zabránit trestnému činu. A to primátor udělal. Víš, kolik tam mohlo bejt zraněnejch? Možná i

mrtvech? A jen kvůli tomu, že nějaký nevzdělaný lidi, který popírají nacismus a holocaust jako takovej, budou hlásat svý názory a budou se při tom tlouct hlava nehlava?

No, něco na tom asi bude!

7

Do Plzně nakonec dorazila asi jen dvacítko neonacistů, k něčemu většímu tedy nakonec (především díky zákazu celé akce primátorem města) našťestí nedošlo. Několik skinů bylo zadrženo na plzeňském Náměstí Republiky, protože hajlovali. Asi desítka neonacistů se přemístila do blízké hospody, policisté ale podnik obklíčili a neonacisté se tak o nic nepokusili.

Na pietní shromáždění, které se konalo před plzeňskou Velkou synagogou, při příležitosti výročí prvního transportu místních Židů do koncentračního tábora, se dostavilo nejméně 600 osob, které se však nemuseli bát o svoji bezpečnost. Takže ještě jednou - pane primátore: Díky!

Vlastně si myslím, že by měli být rasistické organizace, spolky i například rasistická tetování zakázány a v trestním zákoně přičleněny ke „xenofobii“.

Netuším, co se vybaví mladým lidem, kteří píšou po zdech hesla typu „cigáni do plynu“, „židi do plynu“ nebo „Juden Raus“ (a ještě ke všemu to píšou špatně německy).

Nevím, co se jim vybaví, protože nedovedu pochopit, proč to dělají, proč to píšou, kde se v nich bere ta zloba a jakou oni o tom mají vlastně představu, protože kdyby Hitler býval vyhrál válku, tak by po židech a po cikánech přišli na řadu dle Hitlerovo teorie další „podlidi“ a „méně cenné národy“ jako byli především Slované - tedy i my, Češi.

Téma rasismu ale bylo, je, a myslím si, že ještě i dlouho bude, aktuální, bohužel.

Lidé nemají tzv. "cikány" rádi už od nepaměti. Kočovní obchodníci a šašci, kteří se svými vozy migrovali napříč Evropou, budili spíše obavy, než-li nadšení. Těžko říct, kde se vzal onen impuls, který nastartoval tuto, řekněme nenávisť. Myslet si, že první romský kočovník vzbudil takové opovržení, které poté cítily desítky dalších generací, je jistě mylnou domněnkou. Řekla bych, že ten první zárodek zášti byl v tom, že lidé různých kultur nedokázali najít shodu. V očích národa „potulní šašci“ nemohli získat respektu, spíše naopak. Když k tomu přičteme násilné činy, které Romové, ať už ze sebeobrany nebo vlastního rozhodnutí, konali, máme tady první plamínek, který se však za ta dlouhá léta rozhořel v mohutný plamen.

Ve čtyřicátých letech minulého století, kdy Adolf Hitler rozpoutal druhou světovou válku, došlo díky nacistickým čistkám k obrovské redukci národnostních menšin. Nejvíce obětí (pokud nepočítáme oběti bojů) bylo v koncentračních táborech, kde Němci zabíjeli po tisících židy, cikány a jiné "neárijské" rasy. Počet Romů v českých zemích se tenkrát snížil o 90 procent!! Těžko říct, zda lidé tenkrát soucítili s romskými obyvateli, ale já myslím, že snad ano!

Šedesát let je dlouhá doba pro vytvoření všeobecné skryté nenávisti k Romům - vrozený despekt, možnost svobodně, zcela beztrestně a anonymně projevovat na základě svobody slova své výhrady k této menšině daly za své a vznikl tady společenský problém, který dnes plní přední stránky novin, časopisů, internetových stránek.

Nelíbí se mi ten „dvojitý metr“, který používají složky moci v této zemi. Pokud Rom nelichotivě osloví občana většinové populace, nic se neděje. Pokud je tomu ale naopak, okamžitě se používají slova jako „rasismus“ či „nenávisť“.

Nejsem proti Romům, znám dokonce mnoho romských občanů, kteří jsou mnohdy "lepší", než mí "normální" vrstevníci, kamarádi. Myslím, že mnoho z nás má takovou zkušenost. Je sice obtížné najít Roma, který by byl pracovitý, čestný a nenechával by se jen unášet proudem "romské kultury u nás", ale lze to. Jedinec sice nezmění názor lidu, ale tyto výjimky alespoň z části vyrovnávají misky vah, které zajišťují, že mezi romskou a většinou společností nedochází (až na výjimky) k nějakým fyzickým útokům.

Je velmi nebezpečné hovořit o tomto tématu – neboť jenom trochu radikálního vlastního názoru znamená obvinění z rasismu. Ráda bych přešla k tématu, které je velmi aktuální. Za rok už bude sice minulostí, ale dokonale odráží obraz naší společnosti. Tímto tématem myslím tzv. „kauzu Čunek“. Vicepremiér a lidovecký předseda Jiří Čunek dokázal díky romské problematice získat obrovské množství politických bodů, které ho z radnice města Vsetína doslova raketově vystřelily až do "vysoké" politiky. Spor byl v tom, že dokázal ve Vsetíně vyřešit romskou otázku.

8

Standardně se město potýkalo s neplatiči romské menšiny, vyřešilo to tak, že je vystěhovalo z centra města do jiných míst. Rodiny dostaly bezúročné půjčky a lidé byli spokojeni. Přestože někteří "pseudohumanisté" jeho rozhodnutí ostře odsoudili, i tak se stal předsedou své strany a po volbách důležitým politickým hráčem. Jeho nedávné výroky o romské menšině byly tvrdě odsouzeny napříč celým politickým spektrem. Avšak je zvláštní, jak moc s ním lidé souhlasí. Národ stojí za politikem, za politikem, zmítaným korupční aférou (nikdy předtím se nestalo, aby politik „podezřelý“ z korupce vydržel tak dlouho ve vládě), až teď, společnost stojí za ním. Romská otázka mu přinesla obrovskou podporu - a to jen proto, že říká, co si myslí - ať už upřímně nebo populisticky. Je to spíše s podivem. Ale na druhou stranu, lidé se najednou zajímají o politiku o něco více. Protože cítí, že se řeší téma, které se dotýká každého z nás. Krajně extremistické názory, hlásající po vyhlazení této rasy jsou samozřejmě hodné odsouzení, avšak názory, že Romy je potřeba více začlenit do společnosti, se osvědčují. Vzdělávat je, donutit je pracovat pod hrozbou omezení sociálních dávek. To vše je cesta k jejich integraci do naší kultury. Já osobně ji vřele vítám.

Není možné z romské populace neustále dělat beránka, kterému je ubližováno, na stranu druhou, bude to chtít velmi trpělivosti na obou stranách. I většinová populace bude muset změnit své cítění, pokud se má něco změnit. Ale jsem si jistá, že cesta pozitivních změn je ta správná. Nevím, zde-li se to dá vůbec změnit, avšak jsem přesvědčená, že by se to mělo změnit!

A nemusíme hledat lidi jen na straně většinové společnosti, kteří budou stmelovat dvě rozdílné kultury. Je také mnoho romských občanů, kteří se snaží tuto propast zmenšit. Vyzdvihla bych například čerstvou hvězdu hudebního průmyslu, skupinu, která si říká Gipsy.cz. Jejich asi nejnámější písní je „Romano Hip Hop“, kde zpívají nejen česky, ale také romsky.

„Chci aby každej věděl, že jsem Rom! Že má kapela je romská, tmavá, že hraje černě a že to černě dává! Tak pojď, čip hop, pojď s náma, nám je jedno, jestli si gádža! Však dokonalej vole není nikdo, o tom je celej romano hip hop! Tu sal gádžo, mange jekh, hey, dem mange baro jack, amenavas te bašavel, o bela bela bela avel! Lavutaris, house pekel pes, mikrofonos, rapos, romanes! Ale taky česky, hezky a muzika, nejen mrtvý desky! Tak pamatuj, jak to chutná, když černá muzika je hutná ...“

Během několika měsíců svého aktivního působení v hudební branži dokázali oslovit obrovskou část národa a získat cenu Objev roku v anketě „Anděl roku“. Nedávno jsem s Gipsy.cz četla rozhovor, kde frontman skupiny říká: „Mým cílem není se stát slavným, ale zmenšit právě tu propast mezi „mou“ a „vaší“ společností.“ Sám sebe tituluje oslovením "cigán".

Když nad tím tak přemýšlím, v českém národu není vlastně nějaká chorobná nenávisť, jen odstup, despekt a řekněme určitý strach. Kdysi jsem slyšela, že lidé se bojí toho, co je jiné, mají pochybnosti. Teď mě ale napadá druhý případ, kdy lidé prokázali, že vlastně nejsou rasisté. Druhý ročník obrovsky sledované soutěže Česko hledá Superstar vyhrál romský mladík Vlastimil Horváth. Lidé mu posílali své hlasy po milionech a to by přece nikdy národ rasistů neudělal. Je to tedy zřejmě skutečně jen o tom strachu, despektu, pochybnostech.

Co se však týče jednotlivců, myslím si, že lidé nedělají „speciální metr“. Pokud romský člověk dokáže, že se neliší ničím jiným než barvou pleti od ostatních, dostane stejnou šanci a je na něj pohlíženo stejně. Pokud se budou lišit Romové jen barvou pleti, bude nám všem lépe. Myslím si, že to, jak se chovají je mentalitou této národnosti jen zčásti. Velkou měrou se na jejich charakteru podílí také společnost, ve které žijí a také to, jak se k nim tato společnost chová.

Závěrem bych ráda citovala svého oblíbeného autora Charlese Baudelaira. Následující řádky tohoto francouzského spisovatele se mi velmi líbí a ztotožňuji se zejména s poslední větou jeho překrásného a (i navzdory stáří textu) také v dnešní době stále pravdivého textu.

Charles Baudelaire - Hračka chudiny

„Já bych vám pověděl o nevinném povražení, vždyť je tak málo zábav, aby nebyly hříšné! Až zrána vyrazíte s pevným úmyslem vyšlápnout si za město, kam vás oči povedou a nohy ponесou, naplňte si kapsy krejcarovými vynálezy (jako třeba jsou tahací paňáca, kováři bušící do kovadliny, nebo rejtar na koni, jehož ocas je píšťalkou) a pod stromy před hospodami podarovávejte jimi neznámou chudou drobotinu, kterou tam zastihnete. Uvidíte, jak budou oči

9

vypulovat, vybulovat. Nevěříce svému štěstí, zprvu se neodvází po dárku sáhnout, pak chňap ho a alou pryč – jako když kočky daleko odbíhají pozřít kousek darovaného masa, neboť se naučily nevěřit člověku.

Na cestě zamřížované rozsáhlé zahrady, na jejímž konci se v sluneční záři bělal výstavný zámek, stálo krásné, pěstované dítě, oděné v líbivý selský kroj. Přepych, bezstarostnost a návyk vidět jen hojnost a nadbytek činí podobná děcka tak půvabnými, až se zdá, jako by byla z jiného těsta než děti středních vrstev nebo chudiny. Vedle něho se v trávě povalovala nádherná loutka, vzhledná jako její vlastník, vyleštěná, ozlacená, v purpurovém rouchu, vyšňořená nášivky z pírek a skleněných cetek. Ale hošík se neobíral svou zamilovanou hračkou – hle, na co se díval:

Za mříží, na cestě, mezi bodláčím a kopřivami, stál jiný hoch, špinavé, ukoptěné vyžlátko, jedno z těch dětí páriů, jejichž krásu by nestranné oko odhalilo, kdyby je očistilo od odpudivého nánosu bídy, tak jako znalecké oko vytuší ideální malbu pod lakovým nátěrem kočárové korby. Skrz tu mříž – symbol, dělící od sebe dvojí svět – cestu a zámek -, dítě nuzák ukazovalo dítěti boháčovi svou, svoji hračku, a bohaté si na ní mohlo oči vykukovat, jako na nějaké neznámé, vzácné věci. Nu a hračkou, již ten malý umounělec škádlil, již v zadrátované krabici pohazoval a potřepával, byla – živá myš. Rodiče (z šetrnosti nepochybně) opatřili mu hračku z živoucího života.

A obě děti se na sebe bratrsky zubily - a zuby jejich byly stejně bílé.“

Ať už jsme tedy jacíkoli - malí, velcí, tlustí, hubení, chudí, bohatí, ... jsme lidé a měli bychom se navzájem respektovat.

Je svoboda slova ohrožena?

USA

Internetová encyklopedie Wikipedia

Jistě jste se již setkali s internetovou encyklopedií Wikipedia. Wikipedia je bezplatná on-line encyklopedie, jejíž hesla může vytvořit a editovat kdokoli, a právě toho může leckdo zneužít. Podle scanneru, kterého má internetová encyklopedie Wikipedia na svých stránkách, se CIA podílela na editaci hesel. Stalo se tak u jména íránského prezidenta Mahmúda Ahmadínežáda. Většina editací sloužila k odstranění pravopisných chyb nebo nepřesností, některé ale sloužily k odstranění nevhodných informací nebo k úplnému znetvoření článků. "Nemůžu potvrdit, že informace odešly z počítače agentury," uvedl jeden z mluvčích CIA. "Chtěl bych ale podtrhnout něco neskonalé důležitějšího, něco, o čem by nikdo neměl pochybovat: CIA má životně důležitý úkol chránit Spojené Státy a na to se agentura plně soustřeďuje," dodal. Dle mého názoru se agentura soustřeďuje spíše na to, aby obyčejná veřejnost neznala podrobnosti o osobnosti íránského prezidenta. Ale proč? Ví snad CIA více, než-li my, obyčejní lidé?

O svobodě slova si zkrátka můžeme nechat jen zdát. Proč? Protože cenzura je naprosto běžnou realitou nejenom v dnešní Číně, v Rusku nebo v islámských státech, ale byla také součástí našeho života před sametovou revolucí. Já dobu před sametovou revolucí nezažila, narodila jsme se v 12 .listopadu 1989 a v den, kdy mnozí studenti „chrastili“ klíči, si mě rodiče přinesli z porodnice domů, nemůžu si tudíž z této události nic pamatovat, ale díky intenzivnímu studiu, knihám a internetu se mohu mnoho dozvědět, ačkoli osobní zkušenost s touto dobou nemám. O porušování svobody slova a lidských práv, stejně jako o cenzuře v Číně nemůže být pochyb, skutečné rozsahy útlaků však čínská vláda tají. Z informací, které se k nám ale přece jen dostanou, lze usuzovat, že léta vězení nejsou trestem nijak neobvyklým za použití „nevhodného slova“ či zveřejnění „ne příliš vhodné fotografie“. Jenže, co dělat? Protože celý svět nechce s Čínou soupeřit, ale naopak, být s ní zadobře, neboť na světovém hospodářském trhu je tato země

naprostou jedničkou. 96% všech hraček, které se ve světě vyprodukuje, se vyrábí právě v Číně. A nejedná se jen o hračky, tato světová velmoc vyprodukuje ročně miliardy výrobků a nejde jen o levné „kšunty“ jak tomu bylo mnohdy v letech minulých, ale o technicky velice zdařilé výrobky, žádané po celém světě. Všichni víme o bezpráví a špatném zacházení s Číňany, ale nezmůžeme se na nic víc než na mlčenlivé a přizpůsobivé přihlížení. Nejedná se ale jen o Čínu. Bohužel se s tzv. autocenzurou setkáváme i v současné České republice, a to nejenom v tištěných médiích, ale i v rozhlase a v televizi.

10

Osobně bych si přála, aby tomu tak nebylo, nicméně jsem ráda, že žiji v zemi, kde zatím za menšinové názory člověk ještě není trestně stíhán. Jenže ona ta proklamovaná svoboda slova už dávno neexistuje ani v USA. CIA něco z Wikipedie opravdu upravovala, tak jako to může udělat prakticky každý člověk s připojením k internetu.

„Kauza písničky“

Když americká zpěvačka Pink vydala píseň Dear. Mr. President, „věnovanou“ právě prezidentu Bushovi, netušila, že její píseň nebude moci být vysílána. Ano, v českých rádiích slyšíme tuto píseň dnes a denně, neboť jsme součástí Evropy, avšak v USA je tato píseň zakázána, a tak byste ji v některém z mnoha rádií jen těžko slyšeli. A kdo tento zákaz vydal? Samozřejmě člověk, kterému je píseň adresována. Otázkou však zůstává: „proč to udělal?“ Že by byl text přece jen (alespoň z části) pravdivý?

„Drahý pane prezidente, pojdte se se mnou projít. Budeme předstírat, že jsem dva obyčejní lidé a že Vy nejste lepší než já. Ráda bych se Vás zeptala na pár otázek, pokud můžeme mluvit upřímně. Co cítíte, když vidíte všechny ty bezdomovce na ulicích? Za koho se modlíte v noci, než jdete spát? Co cítíte, když se podíváte do zrcadla? Jste pyšný? Jak můžete spát, když my ostatní pláčeme? Jak můžete snít, když matka nemá šanci říct sbohem? Jak můžete chodit s hlavou vztyčenou? Můžete se mi vůbec podívat do očí a říct mi proč? Drahý pane prezidente, byl jste osamělý chlapec? Jste osamělý chlapec? Jak můžete říci, že na žádné dítě nebude zapomenuto? Nejsme hloupí a nejsme ani slepí. Všichni sedí ve vašich celách zatímco vy si dláždíte cestu do pekel. Co je to za otce, který by popřel práva své vlastní dcery? A co je to za otce, který může nenávidět svou vlastní dceru jen za to, že je lesba? Mohu si jen představovat, co na to asi řekne první dáma. Ušel jste dlouhou cestu od whiskey a kokainu. Nechte mě vyprávět vám o těžké práci, minimálním platu a dítěti na cestě. Nechte mě vyprávět vám o těžké práci, stavění domu, který vám bomby srovnali se zemí. Nechte mě vyprávět o těžké práci, stlaní postele z papírových krabic. Nechte mě vyprávět o těžké práci. Jak můžete v noci spát? Jak můžete chodit s hlavou vztyčenou? Drahý pane prezidente, nikdy se se mnou asi nepůjdete projít! Nebo ano?“

Osobně si myslím, že ne. Za „pokus“ by to ale jistě stálo, prezident přeci musí být dobrý řečník, schopný odpovídat na jakékoli otázky, kromě toho by měl také umět obhájit své názory i svoji osobu. Má snad z něčeho strach? Ano, boj se podívat pravdě do očí. Zákaz písně je v tomto případě mnohem jednodušší a pohodlnější řešení. Bohužel.

Vatikán, Itálie

Editovat články se pokoušelo i sídlo římsko-katolické církve Vatikán. Podle scanneru byly jeho počítače využity k tomu, aby byly odstraněny části obsahu u hesla předsedy Sinn Feinu Gerryho Adamse. Někdo tak odstranil odkazy na novinové články napsané v roce 2006, podle kterých byly Addamsovy otisky prstů a rukou nalezeny na autě, které bylo v roce 1971 použito ke spáchání dvojnásobné vraždy. Celá část pojmenována "Čerstvé otázky kolem vraždy" již není přístupná.

Vatikán jistě skrývá před lidmi mnoho tajemství, nejen kvůli tomuto případu, ale například i kvůli knihám. Roku 2003 vydal americký spisovatel Dan Brown knihu Šifra mistra Leonarda (Da Vinci Code), která se rázem stala bestsellerem v mnoha zemích a vyvolala bezpočet vědeckých polemik a hádek. Napínavý příběh, podle něhož byl Ježíš Kristus ženatý a nechal po sobě potomka, vyšla ve čtyřiceti jazycích v téměř čtyřiceti miliónech výtisků. Bylo to především vypravěčské umění, rychlý spád děje a čtenářsky vděčné téma kryptografie, co vytvořilo z této knihy román natolik atraktivní, že se stal bestsellerem a v prodejnosti překonal i Harryho Pottera. Román však pobouřil římskokatolickou církev, která jej považuje za škodlivý, bezmála „svatokrádežný“. Vatikán přidal tuto knihu na „index“, tedy nedoporučil křesťanům, aby ji četli. Kardinál Tarcisio Bertone ve vatikánském rozhlase řekl: „Nečtete a nekupujte Šifru mistra Leonarda, román přece nevzniká mystifikací historických skutečností, ubližováním či pomlouváním nějaké historické osobnosti, která má v dějinách církve i lidstva určitou hodnotu i vážnost“.

Zvítězí v Itálii svoboda slova nebo katolická cenzura?

Také v Itálii to není se svobodou slova úplně jednoduché. Italská politická scéna se pře o vysílání dokumentu o pedofilii kněží. Dokument o sexuálním zneužívání dětí katolickými kněžími, který BBC odvysílala předloni v říjnu, nebyl zatím v Itálii zveřejněn. Ke zhlédnutí je však na internetu, a to i v italském překladu. Již delší dobu se učím italský jazyk a zajímám se celkově o Itálii – o její kulturu, historii, jazyk... Tento dokument jsem viděla a na základě

11

rozhovoru s mými italskými kamarády mohu říci, že na italské politické scéně se kvůli tomu rozhořela opravdu tvrdá pře. Konzervativní italský politik Mario Landolfi prohlásil, že televize RAI by měla dokument nazvaný „Sexuální zločiny a Vatikán“ zablokovat. Podle něj jde o mediální útok na církve a na papeže.

Mario Landolfi, který navíc předsedá parlamentnímu výboru pro dohled nad sdělovacími prostředky, požádal generálního ředitele televize RAI Claudia Cappona, aby promítání nepovolil. Novinář Michela Santora však požaduje, aby televize dokument zveřejnila. Už jen název „parlamentní výboru pro dohled nad sdělovacími prostředky“ ve mně vyvolává pocit určitého ztotožnění s jakýmsi druhem cenzury.

Italská katolická církev již britský dokument odmítla, přičemž italská biskupská konference zdůrazňuje, že katolická církev nemůže být jako celek obviňována, pokud se sexuálního zneužití dopustí pouze jednotliví duchovní.

Kde je tedy pravda? Pokud u kněží opravdu dojde k něčemu takovému, proč se k tomu tedy alespoň nepřiznají? Zatajování informací vyvolává dle mého názoru v lidech spíše zmatek, nejasnost, nepochopení a „odsouzení hodnost“ nežli pochopení a případné odpuštění. Ale církev je už bohužel taková. Pokud se stane něco, co neodpovídá jejímu hlásání, musí se dávat hlavně důraz na to, aby to nevyplulo na povrch. Ale všechny věci stejně jednou vyplují na povrch a mnohdy je to ještě horší, než kdyby se daná situace řešila ihned.

Vatikán vydal pro římskokatolickou církev na celém světě nové směrnice, jež se zaobírají nakládáním s kněžími, kteří se dopustí pedofilie. Tito duchovní by podle nových pravidel měli stanout před tajným církevním tribunálem a pokud bude prokázána jejich vina, mohli by být zbaveni kněžské funkce a vyloučeni z lůna církve. Už to ale o něčem svědčí. Proč tajný tribunál?

"Doufáme, že těmto závažným zločinům bude zamezeno, ale především, že posvátnost kléru a víry bude ochráněna nezbytnými sankcemi a pastorální péčí biskupů a dalších odpovědných osob."

Pokud se některý biskup nebo představitel řádu dozví byť jen o náznaku pedofilie, musí zahájit vyšetřování případu a informovat Kongregaci v Římě. Na šetření případu by se měl podílet místní církevní tribunál, který bude podávat zprávy do Vatikánu, přičemž celý postup bude podléhat církevnímu utajení. Všechno ve Vatikánu totiž probíhá v utajení. Nové směrnice se zároveň nezmiňují o tom, zda by měl biskup informovat příslušné civilní úřady, pokud bude dotyčný kněz vinen.

Předloni v září odsoudil například francouzský soud římskokatolického biskupa na tři měsíce podmíněně za to, že neupozornil policii na zneužívání dětí jedním knězem v jeho farnosti. Možná měl onen biskup jen strach ze svobody slova, což navazuje na název mé práce „Svoboda slova nemusí být vždy samozřejmostí“.

O čem se příliš nemluví

Další český trapas v OSN

Nedávno jsem četla článek Tomáše Tožičky, významného novináře, mého oblíbeného. Ráda bych zde uvedla jeho článek, který mě velmi zaujal a ráda bych se o něj s Vámi podělila. Zároveň se ptám posledním slovem autora celého článku - proč?

Organizace spojených národů přijala sto dvaadvaceti hlasy proti šesti návrh, aby se Valné shromáždění OSN zabývalo dopady používání střel z ochuzeného uranu. Jedním z oněch šesti hlasů proti byl i hlas českého zástupce při OSN. Vzhledem k tomu, že tyto střely byly použity ve válkách v Jugoslávii, Afghánistánu a Iráku, tedy zemích, které

jsou prioritní pro naši zahraniční rozvojovou spolupráci, je skandální, že naši vládu nezajímá, zda případné vedlejší efekty radiace nemohou způsobit poškození populace, které se snažíme pomáhat, nebo lidem, kteří tam jezdí pracovat.

Munice z ochuzeného uranu byla použita podle zpráv již v roce 1973 izraelskou armádou. V té době se zkoušelo její využití i v Československu, ale vzhledem k vysoké toxicitě, která dělala starosti dokonce i sovětským poradcům, byly pokusy zastaveny. Širšího použití se jí dostalo až při „humanitárních“ misích v Iráku, Jugoslávii a Afghánistánu. Z ochuzeného uranu se úspěšně vyráběly protitankové střely i náboje do leteckých kulometů. Před

12

vysokou průrazností a vznětlivostí materiálu není ochrany. Poté, co se u vojáků koaličních sil objevily nejrůznější podivné choroby, ozvaly se i zevnitř armády Spojených států kritické hlasy, které poukazovaly na utajení rizika spojeného se širokým použitím radioaktivní munice.

Ukázalo se, že zbrojíři, dělostřelci či tankisté neměli ani ponětí, že nakládají s radioaktivním materiálem. Přes snahu amerického vedení chránit vlastní síly byly cíle často v blízkosti spojeneckých armád, v okruhu možného toxického ohrožení. Protitankové střely z ochuzeného uranu ničily úspěšně tanky nepřátel sovětské výroby, stejně jako omylem zasazené vlastní nejkvalitnější spojenecké obrněnce.

Ochuzený uran je zbytkovým materiálem při výrobě obohaceného uranu pro jaderné reaktory – nebo bomby. Je těžký a o něco méně toxický. A protože je ho dost a dlouho se nevědělo, co s ním, využití ve zbrojním průmyslu bylo takřka nasnadě. Velká hmotnost munice zajišťuje dobrou průraznost, vznětlivost a vysoká teplota hoření zvyšují způsobené škody a použití na cizím území zbavuje starostí, co s jaderným odpadem. Odhaduje se, že v první válce v Zálivu bylo použito na tři sta padesát tun ochuzeného uranu.

Velení sil NATO dlouho omlouvalo využití ochuzeného uranu jeho nižší toxicitou. Vzhledem k tomu, že vojáci se s touto municí dostanou do styku jen krátkodobě přímo v bojovém nasazení, zdá se být málo pravděpodobné, že by je manipulace s ní nějak ohrozila. Jiné to je ovšem po zásahu, kdy se ochuzený uran rozptýlí po okolí zničeného cíle, nebo v případě střel, které hoří již za letu. Taková toxicita je podle mnohých expertů vražedná a působí dlouhodobě.

Spory mezi válečníky, biology, ekology a mírovými aktivisty se vedou již dlouho. Většina expertiz zatím dává za pravdu odpůrcům nasazení uranových střel, na jejichž stranu se přidal i Evropský parlament. Co tedy vedlo oněch šest států postavit se proti projednávání účinků ochuzeného uranu na půdě Valného shromáždění OSN? A hlavně, co k tomu vedlo naši zemičku, která má po debaklu s Radou bezpečnosti a vystoupeních Václava Klause v mezinárodním společenství už z ostudy kabát? Byla to další deklarace našeho nerozborného bratrství – se Spojenými státy na věčné časy a nikdy jinak? Koalice České republiky, Francie, Nizozemí, Izraele, Spojených států a Velké Británie se ovšem nedá touto posměšnou reminiscencí na staré časy jen tak odbýt.

Nespojuje je vlastnictví zbraní z ochuzeného uranu, navíc mnoho zemí, které je má v držení, hlasovalo pro. Zmíněná šestka se však může dostat do problémů s vlastními občany. Její vojáci totiž byli nasazeni přímo v boji, nebo, jako my a Nizozemci, odstraňovali následky, například nevybuchlou municí. Šestka neoliberálních vizionářů pragmaticky uznala, že je lépe nic nevědět, aby nemuseli nic platit.

Ať již jsme pacifisté nebo válečníci, jedno je jisté. Češi se v postižených oblastech snaží spolupracovat na obnově normálního života. V této chvíli se jedná o to, zda budeme mít v rukou relevantní nástroje k tomu, abychom při přípravě projektů posoudili reálné problémy tamních obyvatel i zdravotní rizika vysílaného personálu. Vláda by nám měla vysvětlit, co ji k rozhodnutí omezovat takovéto informace vedlo. Když už ji netrápí možné dopady radiace na obyvatele postižené našimi humanitárními válečnými dobrodružstvími, měla by ji pohnout alespoň starost o naše občany, které tam vysílá. Takže Karle Schwarzenbergu: Proč?“(

Ano, proč? Proč se o těchto tématech nemluví, ačkoliv máme svobodu slova? Proč ji nevyužíváme a nediskutujeme o takto podstatných a důležitých věcech? Proč se zaobíráme věcmi méně důležitými a takováto témata opomíjíme? Proč ... ?

Svoboda slova a homosexualita

Někteří lidé například tvrdí, že homosexualita není normální a homosexuálové by tudíž neměli stahovat linii normality ke své úchylnosti. Ano, tvrdit to mohou, neboť mohou tvrdit, co chtějí, ale střetávají se s názory jiných lidí, zejména homosexuálů. A střety ke svobodě slova také bohužel patří.

Homosexuální aktivisté říkají, že homosexualita je pro ně normální a přirozená stejně, jako je heterosexuality pro nás ostatní. Tím ale prozrazují, že vůbec nechápou, co je normální a přirozené. Sugerují nám totiž, že normální a přirozené je to, k čemu je člověk přitahován, k čemu má inklinaci. Homosexuálové jsou zajisté sexuálně přitahováni k osobám stejného pohlaví. To je ale ještě normálními nedělá. Kdyby tomu tak bylo, pak i pedofilové by byli normální, i zoofilové a nekrofilové. Prostě člověk může být sexuálně přitahován k různým objektům, živým i neživým, lidským i

13

nelidským, ale to neznamená, že to všechno je normální. Normální je totiž jen to, jak to má v přirozeném řádu věcí být. A v přirozeném řádu věcí to má být tak, že muži mají být přitahováni k ženám a ženy k mužům. Vše ostatní je odklon od normy, odklon od přirozenosti (latinsky deviatio). A ti, kdo touto odchylkou a zároveň i úchylnou trpí, jsou (bez jakékoli urážky) devianti.

Uvedu to na příkladu slepoty. Pro člověka - každého člověka - je přirozené a normální vidět, to znamená ne být slepý. Bohužel, někteří lidé se rodí - a vůbec za to nemohou - jako slepí a nikdy nic neuvidí. Je proto správné o nich říci, že jejich normálem a jejich přirozeností je být slepí a nevidět? Samozřejmě, že ne, pro člověka je normálním a přirozeným vidět a tedy nabýt slepým. Každý člověk má potenci vidět. Bohužel, u některých lidí tato potence ale není naplněna. V jejich případě se tedy jedná o odklon od normálu, nikoli o normu či standard. Na druhé straně přirozeností nábytku je nevidět. Nábytek ze své přirozenosti nevidí. Nelze však říci, že nábytek je slepý. Nábytek není "slepý"! To proto, že přirozeností nábytku - na rozdíl od člověka - je nevidět. Slepý může být jen ten, komu je přirozené vidět. Ten samotný fakt, že člověk může být slepý, ukazuje, že normou - přirozeností - pro člověka je vidět. A když nevidí, znamená to deficit (nedostatek) či deviaci (odklon od) něčeho normálně a přirozeně lidského.

Stejně je to i s homosexualitou: pro člověka je přirozené a normální být sexuálně přitahován k osobě jiného pohlaví. Pokud je někdo přitahován k osobě stejného pohlaví, nebo ke zvířeti, nebo k mrtvole, nebo k věci, není to jeho novou přirozeností, nýbrž odklonem - to znamená deviací od lidské přirozenosti a normálu.

Pokud je tedy homosexualita pro homosexuály "normální", proč není taky "normální" pedofilie, zoofilie či nekrofilie pro pedofily, zoofily a nekrofilové? A mají taky oni dostat společenské uznání? "Registrované partnerství"? Existuje pak vůbec něco, co by bylo lze nazvat sexuální úchylnou? Pokud vše, k čemu je člověk sexuálně přitahován, je nutně normální, pak neexistuje nic nenormální. Ani to, kdyby byl někdo sexuálně uspokojován při sadistickém, bestiálním mučení jiné lidské bytosti. To by podle této logiky bylo pro něj taky "normální". Dalo by se tedy v tomto případě říci, že i Hitler byl „normální“. A vraždění tisíců nevinných lidí podle mého názoru rozhodně normální není.

Ten zásadní spor je o to, zda to, co je lidsky normální a přirozené, je dané a neměnné, a zároveň nahlížené rozumem, anebo zda je to svévolně určeno lidskou vůlí. Je to tedy spor rozum X vůle. V tom prvním případě rozum odhaluje a poznává to, co je správné; v tom druhém případě si to určuje vůle toho kterého člověka. Nacisté i komunisté tvrdili, že o tom, co je normální a správné, rozhoduje vůle - ta jejich. Říkali: západní civilizace sice učila, že Žid je člověk, má plně lidskou přirozenost, a proto nesmí být svévolně zavražděn, ale to je překonané! Normy, ty určuje naše vůle! My sami si je tvoříme! Tu samou mentalitu svévolného "tvoření" norem sdílí i homosexuální hnutí.

Po listopadu 1989 začal v České republice panovat názor, že co dělají dospělí homosexuálové ve svých ložnicích, je jejich věc. Nikdo je nebude za to kriminalizovat. Ostatní však mohou mít na homosexuální aktivity negativní názor. Tento názor však zuřivě napadlo homosexuální hnutí. Nezačalo ale požadovat toleranci pro sebe, kterou již mělo, nýbrž to, aby celá společnost uznala jejich orientaci za normální a rovnocennou s orientací heterosexuální. A tento svůj požadavek netolerantně vnucuje nám všem ostatním, celé populaci. Dokonce někteří z nich požadují, aby již pouhé vyslovení nesouhlasu s homosexuálními aktivitami bylo považováno za zločin proti lidskosti (= zločin "homofobie") a ti, kdo jej "spáchají", byli kriminalizováni. Jinými slovy to, o co se tady jedná, je pod homosexuálním praporem masivní útok právě proti svobodě slova.

Jsme ochotni tolerovat to, co homosexuálové dělají ve svém soukromí avšak nikdy nás nikdo nepřinutí to prohlásit či považovat za normální. Dle mého názoru je celá problematika homosexuality velice obtížná a záleží individuálně na každém z nás, jak se k tomu postaví. Každopádně ať už je člověk homosexuál nebo heterosexuál, může říkat naplno své názory, stejně jako slepý či hluchý, bez toho aby ho za to někdo potrestal.

S problematikou svobody slova a projevu mají také „co do činění“ grafity

„Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu.“

V tomto případě se jedná o: „Každý má právo vyjadřovat své názory písmem, obrazem“

14

Proč tedy člověk, když vezme do ruky sprej s barvou a „pomaluje“ někomu dům, proč je za to trestně stíhán a hrozí mu odnětí svobody až na jeden rok? Ano, dopustil se sice trestného činu Poškození cizí věci

(Zákon č. 140/1961 Sb., část druhá, Hlava devátá: Trestné činy proti majetku § 257 Poškození cizí věci, odstavec 1) (1) „Kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.“

Ale neprotiřečí si to trochu se svobodou slova, která v tomto případě hlásá, že „Každý má právo vyjadřovat své názory písmem, obrazem...?“

Mnoho lidí se proto v dnešní době brání právě svobodou slova a spoléhá na ni, ale spíše nežli záchranné lano to připomíná procházku po tenkém ledě.

Západní svět versus svět islámský

Kauza karikatur proroka Mohameda začala po stížnostech na uveřejnění dvanácti karikatur zobrazujících zakladatele islámu. Karikatury byly publikovány zejména v dánských a norských novinách a denících (ale také v denících německých, francouzských a mnoha dalších evropských i světových včetně České republiky -Mladá fronta Dnes, Hospodářské noviny). Dne 10. února 2006 podalo dokonce velvyslanectví Iránu protestní nótu českému ministerstvu zahraničí, protestovalo tak proti zveřejnění těchto karikatur ve dvou českých denících. V Damašku proběhly 4. února 2006 násilné protesty před velvyslanectvím Dánska a Norska, o den později byl vypálen dánský konzulát v Bejrútu. Výtržnosti byly zaznamenány i v Afghánistánu, během několika dní přišlo při protestech o život nejméně 11 lidí. Radikální stoupanci islámu žádali duchovní o vyhlášení rozsudku smrti nad autory karikatur, neboť vnímali (a neustále vnímají) karikatury jako urážku islámu. Většina islámských zemí proto na protest proti publikaci karikatur začala bojkotovat dánské, norské a francouzské zboží a požadovala po představitelích dánské vlády omluvu. Premiér Dánska Anders Fogh Rasmussen se k tomu však vyjádřil jasně: „Vláda se odmítá omluvit, protože nemá pod kontrolou média a novinový trh, to by bylo zásahem do svobody slova.“

Do začátku března zemřelo při protestech přes 140 lidí (především v Libyi, Pákistánu, Nigérii, Afghánistánu)

Krátce po rozhoření konfliktu vyhlásilo několik redakcí v islámských zemích soutěž v psaní a kreslení humorných článků na adresu „křesťanského světa“ = Evropy.

Pojem karikatura

Karikaturou nazýváme zjednodušené, humorné či komické, jindy satiricky kritické a úmyslně zesměšňující, výtvarné či literární dílo, které značně zvýrazňuje některé tvary obličejů, lidské postavy nebo i nějaké osobní vlastnosti, důležitý povahový rys (či jiné další významné skutečnosti) u zobrazované osoby respektive u karikovaného člověka. Karikatura se od všech jiných humoristických žánrů vyznačuje nejen svojí úmyslně zjednodušenou zkratkovitostí podání, ale především zjevným přeháněním a úmyslným zdůrazňováním vybraných rysů zobrazovaného člověka. Navíc kromě své humorné stránky může být výrazem ostré společenské kritiky, jasného zesměšnění, protestu či odporu vůči příslušné osobě. Svojí povahou má patrně nejbližší k žánru parodie, kritizujícímu vtipu.

Islámské země tedy požadují omluvu za „vtip“, to znamená požadují omluvu za něco, co je v našich zeměpisných šířkách zcela běžné a normální. Pokud české noviny zobrazí osobu karikaturou s jasným cílem

zesměšnění a pobavení čtenářů, není na tom naprosto nic špatného, vzhledem ke svobodě slova (Každý má právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu). Pokud toto neplatí v islámských zemích, není to problém českých novinářů, neboť oni mají právo říkat a zobrazovat to, co si myslí, to, co chtějí. A pokud se to některým lidem z islámských zemí nelíbí, nesouhlasí se zesměšňováním svého symbolu - proroka (Mohamed je často muslimy označován za vzor ctnosti a spravedlnosti), proč tedy touží po zesměšňování symbolů křesťanských - viz věta: „*Krátce po rozhoření konfliktu vyhlásilo několik redakcí v islámských zemích soutěž v psaní a kreslení humorných článků na adresu „křesťanského světa“ = Evropy?“*

15

Ve výzdobách mešit nenalezneme zvířata ani lidi a Korán nikdy není ilustrovaný. V palácích, na keramice, ve světské literatuře atd. však lze nalézt vyobrazení živých tvorů. Někteří muslimové však mohou považovat jakékoliv zobrazení živého tvora za nepřístojné, neboť je vykládají jako snahu o imitaci tvořivé Boží síly. Ilustrace Muhammada existují už ve středověkých arabských či perských spisech, na některých z nich je však prorok vyobrazen bez tváře. Například v Íránu je ale zobrazování zakázáno. Vyobrazování proroka Mohameda tedy není přímo v islámských pramenech zakázané, jednotlivci si však mohou vyvozovat různá pravidla. Z výše zmíněných důvodů se může už samotné důstojné Mohamedovo zobrazení některých muslimů dotknout, nemluvě o jeho karikatuře.

Je tedy karikování náboženských ikon a hodnot nekritizovatelným využitím svobody slova, nebo nevkusným porušením respektu k něčí víře? Všechny společnosti jsou svázány hodnotami, pravidly, z nichž velká část vyvěrá z náboženského systému, ale ať už je to s karikaturami jakkoli, islámský a západní svět budou asi vždy odlišné, ale dle mého názoru by se žádný politik ani premiér neměl omlouvat za věc tak přirozenou pro naši kulturu, jako je vtipný obrázek v novinách – ať už zesměšňující či nikoliv.

Osobnost, se kterou si spojují svobodu slova

Karel Kryl

Život Karla Kryla

Do knihtiskařské rodiny, která je po záboru Sudet roku 1938 donucena k přesídlení z Nového Jičína do Kroměříže, se 12. dubna 1944 narodil Karlu Krylovi a Marii Krylové (rozené Šebestové) syn. Byl pojmenován po otci – Karel Kryl. Rok poté se šťastným rodičům narodily ještě dvě děti, roku 1943 Marie, o tři roky později ještě syn Jan. Rodinná knihtiskárna prosperovala po válce dobře a nebýt 25. února 1948 a komunistického puče, jistě by jednou i Karel Kryl tento podnik vedl.

Idylické dětství však skončí sourozencům Krylovým již v polovině roku 1950, kdy je před zraky celé rodiny zničeno zařízení tiskárny. Komunisté zkrátka měli na soukromé podnikání „spadeno“ a nenáviděli ty, kteří vlastní pílí a talentem získávají více než ostatní. Od této doby se rodině Krylových začali lidé vyhýbat. Než by je museli pozdravit, raději přecházejí na druhý chodník, ačkoli ještě nedávno se s nim přátelili.

Nádherné město Kroměříž se brzy díky komunistům stává šedým a nevlídným místem. Krylovi se musí několikrát stěhovat a žít v nedůstojných podmínkách. Karel i jeho mladší sestra Marie se ve škole učili velmi dobře, i přesto jim je ale po jejím absolvování nabídnuta pouze práce v dolech a na střední školu mohou zapomenout. Otec Kryl rozhodne vrátit se i s celou rodinou do Nového Jičína, dcera Marie a posléze i syn Karel budou úspěšně přijati na střední keramickou školu v Bechyni.

Na keramické škole má Karel Kryl potíže s učiteli a disciplinou, začíná však psát první písničky, které mu pomáhají se vším se vyrovnat. Roku 1962 maturuje a je odeslán na práci v teplické továrně na sanitní keramiku. V Teplicích zažívá prý jedny z nejkrásnějších okamžiků svého života, s novými přáteli hraje autorské divadlo a píše pro

něj rovněž písničky. Setkává se zde s výtvarníky a muzikanty. Svě první veřejné vystoupení má Karel Kryl roku 1962 právě v Teplicích.

O rok později je však povolán na vojnu. Jistě uznáte, že člověk, který má potíže s disciplinou už ve škole, nemá zrovna dobré předpoklady stát se příkladným vojákem. Vojnu nenávidí a světlejší místa pro něj znamenají pouze chvíle, kdy píše písničky a verše nebo hraje divadlo. „Nikde jsem se necítil tak osamělý a opuštěný jako na vojně.“

Do pořadu „Nálet na blbý“ sestaví program z písní a své drobné poezie i tvorby Suchého se Šlitrem. Vyhraje první kolo armádní soutěže, posléze je však diskvalifikován, když politikům dojde, že nejde o pásmo proti válce, nýbrž proti

16

celé socialistické armádě. Na vojně se z Kryla definitivně stává kritik hlouposti a komunismu, svými texty, ačkoli to režim zakazuje, vyjadřuje svobodně své myšlenky a je plně pro svobodu slova.

Na vojně stráví Karel Kryl více než dva roky, po skončení vojenské služby se však vrací do Teplic, kde se nestačí divit co vše se tu změnilo. Ještě pořád hraje divadlo, už ho to ale táhne jinam, chce především psát písničky.

Roku 1967 se Kryl vrací do Nového Jičína a v podstatě se stává nezaměstnaným. To ale jen navenek, v této době píše řadu ze svých nejlepších písní, vzpomeňme Morituri te salutant, Veličenstvo Kat, Píseň Neznámého vojína, Bratříčku zavírej vrátka.

Bratříčku zavírej vrátka - viz prezentační příloha

Na začátku ledna 1968 Karel Kryl přesídluje do Prahy a ocitá se v centru dění "Pražského jara", pokusu o reformu komunistického režimu. Pracuje jako asistent scény v Československé televizi, v Praze však ještě nekoncertuje. Objíždí kluby po celé republice, pomáhá mu zejména Miloš Zapletal, který ho prosadí do ostravské televize a upozorňuje na něj Jiřího a Miroslavu Černé, kteří vysílají rozhlasovou hitparádu "Houpačka". Zpočátku Krylovy písničky ale nemají úspěch.

V noci z 20. na 21. srpna 1968 vstupují do Československa armády pěti států Varšavské smlouvy. Politici, vedeni Alexandrem Dubčekem v rozhodující chvíli selhávají a svými podpisy pobyt okupačních vojsk legalizují.

Koncem roku nasazují manželé Černí do "Houpačky" Krylovu píseň Bratříčku, zavírej vrátka. Ta nejenže po prvním kole nevypadne, jak tomu bylo dosud, ale obsadí hned druhé místo. V lednu Krylův "Bratříček" rozhlasovou hitparádu vyhrává a Karel Kryl se tak stává slavný. Články o něm se v tisku jen množí. Dostává angažmá například v Semaforu a zpívá i na Slovensku.

16. ledna se na Václavském náměstí zapaluje Jan Palach na protest proti nastupující normalizaci. Jeho čin oťrese celým Československem i světem, ale na politické situaci to stejně nic nezmění. 25. února téhož roku se upálí student Jan Zajíc, ale jeho čin je médií už většinou tiše ignorován.

24. března vychází první deska Karla Kryla s názvem "Bratříčku, zavírej vrátka". Brzy se však stává podpultovým zbožím, neboť v dubnu střídá Gustáv Husák slabého Alexandra Dubčeka ve funkci generálního tajemníka KSČ a normalizace je na postupu. Ač je to paradoxní, pro Karla Kryla tyto tragické časy ledna až dubna 1969 znamenají největší vlnu popularity. Zanedlouho jsou však jeho koncerty rušeny. V červnu odjíždí na pozvání studentského svazu do Norska. Je to jeho vůbec první cesta do západní Evropy. Po měsíci se ale vrací a zjišťuje, že normalizace postupuje ještě rychleji, než očekával.

21. srpna 1969 je první výročí okupace. Po celé republice se konají demonstrace, ale jsou krvavě potlačeny pořádkovými jednotkami.

Lidé vyvolávají jména reformních politiků jako byli například Dubček, Smrkovský, Svoboda, ale netuší, že právě oni byli jedni z těch, kdo na ně poslali běsnící policisty a milicionáře. Ruská armáda už nebyla zapotřebí. Na dlažbě zůstávají ležet zastřelení lidé. Tehdy zřejmě Karel Kryl poprvé začíná pomýšlet na odchod ze země.

9. září 1969 odjíždí na folkový festival do Německa. V říjnu jsou uzavřeny československé státní hranice, Kryl v Německu zažádá o politický azyl. Brzy se stává spolupracovníkem rádia Svobodná Evropa, neznamená to pro něj sice vysoký příjem, ale netrpí tak alespoň úplným nedostatkem. Ještě v říjnu (hlavně díky finanční pomoci přátel) vydává druhou desku "Rakovina", která je celá reakcí na okupaci Československa a postupující normalizaci.

Kryl musí začínat zase úplně od začátku, neboť odchodem z Československa přišel o publikum, zpívá především v Německu a ve Švýcarsku. Z dobře vydělávající hvězdy se tak rázem stává zpěvákem s nejistou budoucností. Roku 1970 vydává svou třetí desku během necelých dvou let "Maškary". Po domově se mu sice stýská, ale ví, že by ho tam čekala jen perzekuce a možná i vězení, kdežto exil mu přináší svobody, které by neměnil. V té době se začíná učit

polsky a v polštině i zpívá. Poláci mu jeho písně překládají. Pro jejich národ se tak Karel Kryl stává symbolem československé kultury.

Roku 1971 umírá Karlu Krylovi předčasně otec. Jeho zdraví bylo nalomeno nucenými pracemi na stavbách komunismu. O rok později se Kryl seznamuje s Evou Sedlářovou, kterou si roku 1973 bere za ženu. Manželství bohužel končí krachem, což Kryla navždy poznamená. Asi aby se s tím nějak vyrovnal, odreažovává se psaním žertovných písní a poezie. V Mnichově se seznamuje se svojí budoucí ženou Marlen.

Roku 1967 začíná studovat dějiny umění na univerzitě Ludvíka-Maxmiliána v Mnichově. Studium však nedokončí.

V lednu 1977 propuká v Československu hysterie kvůli prohlášení Charty 77. Nekonečné řady osobností (snad ze strachu či z jisté loajality) podepisují tzv. Antichartu (mezi nimi například i Jan Werich), pro Kryla je to velká rána, zároveň však neskrývá nadšení z toho, že se u nás konečně něco děje.

17

Nastává velká vlna emigrace, Kryl nezištně zpívá po přistěhovaleckých lágrech a činí tak po celou dobu svého exilu.

Karel Kryl intenzivně pracuje na svých hudebních pořadech ve Svobodné Evropě, ale vypomáhá například i jako sportovní redaktor. Jeho vysílání je u nás na Svobodné Evropě nejposlouchanější. Roku 1983 se konečně stává stálým zaměstnancem rozhlasové stanice. Ve svých pořadech však nevysílá „sobecky“ vlastní tvorbu, ale spíše ostatní exilové písničkáře. Kromě toho koncertuje pro krajany v Rakousku, Francii, Švédsku, Spojených státech, Kanadě, Austrálii a dalších zemích. I nadále píše rýmované komentáře na aktuální politická témata.

Začátkem listopadu 1989 se koná v Polsku festival československé nezávislé kultury. Schází se zde špička našich písničkářů z exilu i z domova, přičemž Karel Kryl je hlavní hvězdou. Je šťastný, že po dvaceti letech zpívá pro ty, jimž byly jeho písně a jeho práce v rádiu Svobodná Evropa především určeny. Kryl je zde šťastný, ale dává komunismu ještě minimálně rok. Tentokrát se rád mylí.

17. listopadu dochází k zmasakrování povolené demonstrace studentů v Praze. Uprostřed těchto společenských změn umírá 24.11. 1989 Karlu Krylovi maminka. Kryl (po menších obtížích) získává jednodenní sociální vízum a odlétá do Československa na pohřeb.

Hned z letiště odjíždí na tiskovou konferenci do Mladé fronty. Zpívá „Bratříčka“ a recituje svou báseň Lot. Ihned poté odjíždí do Nového Jičína na smuteční obřad. Prožívá obrovskou radost z toho, co se kolem děje, zároveň je velmi nešťastný z matčiny smrti.

První koncert má na pražské právnické fakultě. 4.12. jej Václav Havel přemluví, ať zazpívá hymnu na Václavském náměstí s Karlem Gottem, umělcem, který si dle všeobecného mínění „zadal s komunismem“ - Kryl po dlouhém přemlouvání souhlasil, nikdy se s tím už ale nesmíří. Mnozí tento krok odsuzovali, někdo to bral jako gesto smíření a jednoty národa v boji za společnou věc, Kryl sám to ale později hodnotil jako velkou politickou chybu. Hodně dlouho si to vyčítal a častokrát se k tomu vracel. Do konce života měl Havlovi za zlé, že jej ke společnému zpěvu přemluvil.

Sám Václav Havel to posuzuje jinak. Společné vystoupení obou umělců považoval za mistrovský tah: „Symbolem té doby bylo, když Karel Gott, kterého lidé znali z obrazovek, a Karel Kryl, muž ze Svobodné Evropy, zpívali spolu na balkóně na Václavském náměstí československou hymnu. Byla to doba velkého emotivního náboje s atmosférou obecného srozumění, snad i odpuštění“.

Také Karel Gott prozradil v rozhovoru s novináři svůj pohled na onu událost: „Měl jsem smůlu, že týden předtím jsem byl na zájezdu v zahraničí. Venku jsem sledoval tisk i televizi a už jsem se těšil, co všechno povím a udělám, až se vrátím. Jenže po návratu jsem zjistil, že jsem trochu pozadu, že všechno podstatné řečeno a z velké části i uděláno už bylo. Odjel jsem tedy do Občanského fóra a řekl jim: ‚Jsem tady, co můžu pro vás udělat?‘. A je napadlo tohle: ‚Mluvit budou jiní, ty budeš zpívat hymnu s Krylem‘.“

Roku 1991 je deska "Bratříčku, zavírej vrátka" vyhlášena nejlepším československým albem za poslední čtvrtstoletí. 1. dubna 1991 za ni přebírá na pražském Žofíně zlatou desku, 7. února 1991 se žení se svou přítelkyní Marlen Bronsertovou.

Všimá si rostoucího napětí mezi Čechy a Slováky. Po volbách nastupují Václav Klaus s Vladimírem Mečiarem a půlí republiku, bez toho aniž by o souhlasu občanů vyhlásili referendum. Karel Kryl zpívá 28. října 1992 na mítinku za společný stát. Pořadatelem je Sociální demokracie. Kryl na začátku svého vystoupení řekne, že zde není kvůli žádné partaji, ale pro Československo. Jeho účasti se ale okamžitě chytí Krylovi odpůrci a v tisku začnou šířit, že "Kryl se dal k ČSSD a k levici". Ten si však naopak hodlá i nadále udržet nezávislost. Stejnou měrou kritizuje chování a politiku levice i pravice. Odvíjejí se poslední dny společného státu.

1. ledna 1993 přestává Československo existovat. Kryl je stále častěji na Slovensku, kde má široké publikum. Češi se od něj odklánějí, ve společnosti narůstá zájem spíše o věci a peníze, jak se Kryl obával.

Roku 1994 je na Karlu Krylovi již znát únava a rozčarování ze sílícího nezájmu obyvatelstva o veřejné dění. V hospodách se často volá po "starých zlatých časech za komunismu". I přesto dál vystupuje proti přehmatům politiků a v hospodářství, postrádá účinný a průhledný právní řád. Lidé ho ale stále nechápou. Trápí se tím, že jsou tak slepí a hlavně, že jich je tolik. 3. března 1994 umírá v mnichovské nemocnici na těžký infarkt.

I přesto ale zůstane Karel Kryl navždy v našich srdcích. Je to významná a obdivuhodná osobnost, která měla svůj názor, za kterým si pevně stála a uměla jej patřičně prosadit. Karel Kryl se zkrátka nechtěl někomu „podrobovat“ jen proto, aby měl klid nebo aby měli klid ti druzí. Jeho písně, kterými se snažil vyjádřit své názory a ukázat plně svá stanoviska a postoje, ačkoli režim byl k tomuto nemilosrdný, jsou mnohdy dojemné a nutící k zamyšlení. Kryl často

18

využíval mnohých metafor a přirovnání, nicméně mnohým lidem již tenkrát bylo více než-li jasné, co tím chtěl doopravdy říci. A možná i díky tomu ho tak obdivovali. Já osobně obdivuji Krylův talent, rozhled a neotřesitelné vidění reality, stejně tak jako lásku k vlasti. První dny v emigraci nebyly pro Karla jistě lehké. Stesk po domově, cizí prostředí i kultura, neznalost jazyka. Naštěstí ale narazil na lidi, kteří mu pomohli. V dopise rodičům psal: „Žádný strach, ve světě se neztratím. A hlavně klid, nic se neděje. Chleba je tu stejnej jako doma, lidi jsou dobří i zlí jako doma, snad se mi příliš nebude stýskat.“ Myslím, že se mu stýskalo. Moc. Nejspíš si ani nedovedeme představit smutek a vykořeněnost člověka, který nesmí do své vlasti, ať ji miluje sebevíc.

Právě proto jsem si vybrala osobnost Karla Kryla, neboť jsem tímto chtěla na příkladě osobnosti ukázat, jak tomu bylo se svobodou slova v minulosti. Boje o svobodu slova byly v naší zemi vybojovány vítězně, v řadě států ale neustále pokračují. Těm, kteří se o svobodu slova zasloužili, bych chtěla poděkovat touto prací zamyšlením se nad významem svobody slova. Život Karla Kryla by dle mnohých neměl být vodítkem, neboť ačkoli se zasloužil značnou měrou o vyhrání tohoto boje, bojoval „z povzdálí“, neboť strávil značnou část svého života v zahraničí. Pro mě je však Karel Kryl obrovskou inspirací a osobně si myslím, že ze zahraničí lze dokázat více, než kdyby tenkrát strávil „svá činná léta“ nečinně v Československu.

I přes to všechno, co Karel Kryl dokázal, se však setkal s negativním přístupem české společnosti k emigrantům. „Exil je cílevědomá práce za osvobození země, ze které jsme odešli, povětšinou nedobrovolně – ale s úmyslem přijít zpět a udělat pro to maximum. Lidé o kterých mluvím, přijeli po listopadu s otevřeným srdcem – a byli odmítnuti. Je to skandální, ostudné a zahanbující. Exulanti odešli z důvodu svého přesvědčení. Pro svou zemi bojovali a pracovali víc než devadesát procent těch, kteří tu zůstali.“ S tím naprosto souhlasím. Karel Kryl strávil podstatnou část svého života v exilu – tam bojoval. Ano, „z povzdálí“, ale bojoval. Karel Gott „v povzdálí“ nebyl, byl doma, „u zdroje“, avšak nebojoval. Neudělal to.

V rozhovorech zaujímal Karel Kryl ostrá stanoviska: „Staré struktury se daly dohromady s novými strukturami a společně kradou, lžou a žvaní,“ což bohužel platí mnohdy i v době dnešní. Krylovi se nelíbilo, že se lidé kloní jen k jedné politické straně a odsuzují jakýkoliv jiný názor, tvrdil například, že: „Strana, která získá příliš mnoho moci, jí automaticky zneužívá ve svůj prospěch.“ Myslím, ačkoli je to smutné, že do dnešní doby se toho příliš nezměnilo a s mnohými Krylovými výroky by se dala srovnat i dnešní společnost a hlavně „vrcholná“ politika.

Kdože tedy byl Karel Kryl? Vynikající písničkář, básník, vlastenec.

Krylův přítel ze Svobodné Evropy Egon Lánský o něm řekl: „Byl výjimečný, to víte, ale jako ostatní byl též občas zpupný, sebejistý, bázlivý i ješitný. Byl ale instinktivně na straně slušných lidí.“

Yvonne Přenosilová, která jej znala, jej charakterizovala takto: „Velice citlivý a strašně sebekritický, neustále nespokojený sám se sebou. Nikdy nebyl slunným kamarádem, spíš býval zamračený.“

Krylovo písně i poezie jsou plné smutných pravd. Báseň „Timur a jeho parta“ upozorňuje na neprofesionalitu a pochybnou kvalitu lidí kolem Václava Havla - mezi jeho poradci je například řada agentů komunistické Státní bezpečnosti. Kritizoval za to i Václava Havla samotného. V době, kdy Havel a další představují pro většinu národa nedotknutelnou modlu, Kryl zmiňuje „boj o moc a koryta“. Mezi lidmi se proto jeho popularita začala klesat. V tisku často docházelo k nepochopení či překroucení jeho výroků, což lid jistě také zmátlo.

V písni „Od Čadce k Dunaju“ naznačuje kam se ubírají Česko-Slovenské vztahy. Lidé se v té době možnosti rozdělení Československa jen hlasitě smějí. Poslanci se hádají o pomlčku v názvu státu a o kompetence, mezitím ale, aniž by to lidé vnímali, začíná pomalý rozklad společné republiky. V tisku se objevují drobné a nenápadné zprávy o stagnující ekonomice, politici, veřejnost i většina žurnalistů je však neberou vážně, nad čímž Kryl jen kroutí hlavou a žasne. Nic jiného mu ani nezbyvá.

Od Čadce k Dunaju (1990)

*Od Čadce k Dunaju, počut' čudnú nôtu, hranicu stavajú z ostnatého drôt.
Kamarát separát, nová paralýza, z Moravy do Blavy vyžaduje víza.
Kamarát separát a nová paralýza z Moravy do Blavy vyžaduje víza.*

*Nečakaj, Natalí, že za tebou prídem, vízum mi nedali, vraj sa zaobídem!
Čakal som deväť dní, viacej nechcem sľúbiť, stretnem ťa vo Viedni, tam sa smieme ľúbiť.
Čakal som deväť dní, viacej nechcem sľúbiť, stretnem ťa vo Viedni, tam sa smieme ľúbiť.*

19

„Československo pro mě existuje. Nikdy jsem se československého občanství dobrovolně nevzdal. Nesl jsem si ho celý svůj exil - ne jako fetiš, ale jako výsostnou věc, na kterou jsem byl hrdý. Takže teď mám to všechno zahodit - jenom proto, že se na tom dohodlo několik politiků? Mám stále československý pas." Na otázku "Co mají Češi a Slováci společné?" Kryl odpovídá: "No přece děti.“

Na dovolené v Rakousku napsal Karel Kryl píseň „Plaváček“, kterou bych nyní ráda zmínila, neboť její text je dle mého názoru velmi zajímavý a poučný a vyjadřuje přesně Krylovy postoje k Československu a především k československému lidu, které jsem již výše uvedla - zejména verš „a jen šepot syčí křídlem kačením, v zemi, která křičí mlčením“ (ano, zem, která křičí mlčením, neboť všichni, ačkoli mají svůj názor, se ho bojí veřejně vyslovit).

Plaváček

*Tiché listy lísek, třetí kniha béd, jako v zubech písek skřípou slova vět,
šarlat vlčích máků v němém osení, ztichly hlasy ptáků v mlčení.*

*Světle bledým nebem svítí větve bříz, pole voní chlebem z jedovatých hlíz,
ticho s hlavou vlčí v době po moru, lidé, kteří mlčí v hovoru.*

*Vodní tříšť břehy třísní kde se proud řeky kroutí,
matka loučí se písni s princem v košíku z proutí,
tichý pláč skryje houští, košík proudem když pouští,
snad pak nad hrází bobří najdou rybáři dobří malého krále, malého krále.*

*S přeslazenou slinou v koutku rybích úst tiše léta plynou, slyšíš trávu růst,
zrazení se krčí v hrubém oděvu, lidé, kteří mlčí ve zpěvu.*

*Řeky plné vorů, místo vody kal, z šumějících borů mrtvé vrchy skal,
a jen šepot syčí křídlem kačením v zemi, která křičí mlčením.*

Celý svůj nelehký život věnoval Karel Kryl boji za pravdu a za svobodu slova. Otevřeně vyslovoval své názory, i když jim okolí nebylo nakloněno.

Byl ale především čestným a poctivým člověkem, kterých není ve společnosti nikdy dost!

Zbývá tedy poděkovat - za dílo, za život, za vše, co pro svou vlast Karel Kryl udělal. Zasloužil se o vítězství svobody slova, neboť se nenechal zastrašit. Tvrdě bojoval za to, aby nejen on, ale také generace následující, mohli bez jakéhokoli pocitu viny a především beze strachu, říci, co cítí, jak se cítí, jak by se rádi cítili... Nevíme, jak se tehdy cítil on, do smíchu mu jistě příliš nebylo, ale přesto to udělal - bojoval. Mohl své „svědomí“ vyměnit za dobré finanční či majetkové zajištění nebo za osobní bezpečí a bezpečí své rodiny. Ale neudělal to.

Lidé jako on, vynikající písničkář, básník a především vlastenec, Karel Kryl, by nám měli být vzorem.

„Přizpůsobování se“ aneb úvaha na téma: „Známé italské přísloví - je pravdivé i v dnešní době?“

Ráda bych nyní napsala několik řádek týkajících se známého a podle mě moc pěkného přísloví pocházejícího z Itálie: „*Chi va col lupo, impara a ululare, chi va con lo zoppo, impara a zoppicare.*“ Doslova tato věta znamená: „Kdo jde s vlkem, naučí se výt, kdo jde s chromým, naučí se kulhat,“ do češtiny se však překládá jako známé: „Kdo chce s vlky žít, musí s nimi výt.“

„Kdo chce s vlky žít, musí s nimi výt.“ Toto přísloví využívá metafory v podobě vlků a je v podstatě o tom, že pokud chceme vycházet s lidmi v nějaké společnosti, měli bychom se podřídit také jejich zásadám. Ale je to vůbec správné, podřizovat se někomu? Chovat se tak, jak si někteří lidé přejí? A to jen proto, abychom nevybočovali z určitého společenství, z určitých již zavedených zásad? Opravdu je pro člověka nejlepší jít jako husa bezhlavě za

20

dalšími husami podél venkovského rybníka? Je to určitě nejjednodušší, to ano. Ale nejjednodušší neznamená vždy nejlepší. Domnívám se, že člověk by měl mít svůj názor, za kterým si bude pevně stát a zároveň by jej měl umět patřičně a za každých okolností prosadit. Neměli bychom se přece někomu podrobovat jen proto, abychom měli klid nebo aby měl klid on. Uvažte, že i v dnešní době žijeme velmi tímto příslovím, někdy až přespříliš. Každý z nás se podřizuje nějaké určité skupině a jen málokdo vystoupí z davu a řekne naplno svůj názor, dá jasně najevo své stanovisko, ukáže své postoje.

V minulosti to bylo více pochopitelné a tudíž i lehce prominutelné, nemilosrdný režim by totiž takového „opovážlivce“ ihned náležitě a bez milosti potrestal. Ale dnes? Dnes je snad situace trochu jiná a neměli bychom se bát dát najevo upřímně své názory.

Vzpomeňme například na Vánoce. Generaci našich rodičů a prarodičů byla vnucována myšlenka, že dárky nosí hodný Děda Mráz. Dnešním dětem je naopak podsouváno, že dárky nosí starý šedivý vousatý pán v červeném oblečku, který přijíždí na saních, tažených několika soby - Santa Klaus. Nikoho nezajímá, že máme své tradice, obchodníkům jde zkrátka jen o komerci a co nejvíce vydělaných peněz. I tak si ale myslím, že české děti mají právo na to, aby se jich celá ta „amerikanizace“ nedotýkala a myslím, že by měly věřit v to, že dárky jim opravdu přinesl Ježíšek, protože byly hodné.

Ale to lidé příliš neřeší. A i když se někdy možná stane, že máme chuť vykřičet všemi směry to, jaký svět je, neuděláme to. Ano, možná chodíme na různé demonstrace, možná se hlásíme k některému odvětví, zastupující naše stanoviska, ale to už je jen další skupina, další organizace, do které se zase jenom a jenom přizpůsobujeme.

Osobně se domnívám, že lidé mají tak nějak ve své přirozenosti sdružovat se do skupin. Již od pradávna tomu tak bylo. Takže musím říci ano, myslím si, že toto přísloví je pravdivé a zcela skutečnosti odpovídalo, odpovídá a dle mého názoru tomu tak bude také i v budoucnosti.

Jistě, existují různé skupiny lidí, kteří se snaží „odlišit“, ale i oni se určitým způsobem přizpůsobují, neboť i oni chtějí „žít s vlky“, a tak se podle toho chovají, i když třeba s něčím nesouhlasí.

Vlastně si nemyslím, že by někdo zvládl celý život žít bez toho, aniž by se někde radil, nebo aby zcela postrádal tu touhu, někde se radit, zkrátka někde patřit. Asi každý se neustále někde radí ať už z vlastního zájmu nebo zkrátka z jisté nutnosti či povinnosti.

Proč je to ale pro lidi tolik důležité? Možná je to prostě jen pro ten pocit jisté sounáležitosti, mít s někým něco společného. Podle mého názoru by měl ale každý člověk vystupovat vždy jen a jen za sebe a měl by se nechat ovlivňovat ostatními jen minimálně ne-li vůbec. Ale není to tak jednoduché, zejména proto, že existuje mnoho faktorů (například všudypřítomné reklamy), které nás a hlavně děti každodenně ovlivňují, aniž bychom si toho nějak výrazněji povšimli.

Napadá mě televize, počítač. Kolik dětí tráví většinu svého volného času například před televizní obrazovkou? Dříve děti přišly ze školy a byly radostí bez sebe když mohly jít s kamarády ven nebo se s nimi projet třeba na kole. Myšlenka, že mohou strávit celý den po boku svých přátel se jim moc líbila a byly jí doslova nadšené. Dnes mají děti ale jiné zájmy a jsou nadšené z naprosto jiných věcí, z věcí pro naše babičky, dědečky a mnohdy i rodiče dost nepochopitelných.

Zkuste si schválně vzpomenout, kdy naposledy jste viděli nějaké malé dítě projíždějící se v parku na kole? To už bude asi hodně dávno, takových je totiž jen minimálně, protože dnešní děti moc ven nechodí. Přijdou ze školy a sednou kam jinam než před televizi a nebo před monitor počítače či PlayStationu.

Často pořádají dokonce i různé turnaje. Sejdou se u některého z kamarádů doma, nejčastěji u toho, který má nejlepší počítač či vybavení, a dokáží i několik hodin v kuse bez přestání hrát tu samou hru pořád a pořád dokola. Některé kamarády to dle mého názoru třeba ani příliš nebaví, ale podle určitého „žebříčku hodnot dnešní mládeže“ se o to zkrátka tak nějak „povinně“ musí zajímat, aby se příliš neodlišovali a zapadli do kolektivu, a to zákonitě znamená jejich „podřízenost davu.“

Ale zkrátka „kdo chce s vlky žít, musí s nimi výt.“ A je pravda, že později to mnozí dělají již zcela dobrovolně a mnohdy i rádi.

Dnes se odlišnost zkrátka „nenosí“. Jde o to zastupovat dav, snažit se někoho napodobit, mít svůj „idol“ a dělat všechno pro to, abyste byli jako on. Když si například David Beckham nechá udělat nový účes, miliony teenagerů

21

po celém světě stráví hodiny a hodiny před zrcadlem, aby se pokusili vytvořit něco podobného, něco, co v konečném výsledku slavného fotbalistu stejně ani zdaleka nepřipomíná.

Myslím si ale, že tady nejde ani tak o ten konečný výsledek, jako spíše o pocit. A žijeme přeci jen jednou, a proto bychom si měli život co nejvíce zpříjemnit a radovat se i z naprostých maličkostí a ačkoli se domnívám, že by měl každý člověk být vždy jen sám sebou a neměl by se nechat ovlivňovat ostatními, pokud někomu udělá radost to, že může mít na hlavě podobný účes jako jeho oblíbený anglický fotbalista, proč ne.

Není pravidlem, že vždy musí být to společenství „vlků“ to špatné a ne vždy musí být také ten společný názor (ten, který buďto zcela sdílíme nebo se alespoň jen povrchně tváříme, že jej sdílíme) špatný.

Takže třeba není zas tak špatné „výt s vlky“, abychom s nimi následně mohli žít.

Zvolila jsem toto téma záměrně, neboť jsem chtěla zkusit dokázat, že i přes své stáří platí mnou vybrané přísloví i v době dnešní a je mnohdy aktuálnější než by se mohlo zdát. A ačkoli se to možná nezdá, má „přízpůsobování se“ mnoho společného se svobodou slova, neboť v dnešní době je již zavedeným zvykem, přízpůsobovat se většině. A ačkoli máme možná vlastní názor, mnohdy raději hlásáme názory jiných, abychom náhodou příliš nevybočovali z davu.

Druhou možností je hlásání názoru jiných z důvodu nevědomosti nebo nedostatku informací. Mnoho lidí na světě přistup k informacím ani nemá.

Zamezení přístupu k informacím

Poslední, co mě ke svobodě slova a vůbec k celé této problematice napadá, je zamezení přístupu k informacím. Mnoho lidí na této planetě nemá svobodný přístup k informacím a je také negramotných. Z tohoto důvodu si tito lidé nemohou vytvořit vlastní názory a myšlenky a jsou nuceni pouze opakovat to, co jim někdo řekne, tzn. přízpůsobovat se názoru většiny, viz článek „přízpůsobování se“. Pokud tedy chceme docílit alespoň částečné svobody slova, bylo by dobré začít právě u nich, žijí většinou v tzv. rozvojových zemích.

Několik slov závěrem

Co pro mě znamená svoboda slova a co si z této práce odnáším?

Svoboda slova pro mě znamená především možnost otevřeně a beze strachu vyjadřovat své názory, diskutovat o nich; také ale například možnost kritizovat. To vše beze strachu. Sokrates byl přinucen spáchat sebevraždu. Jeho zločinem bylo to, že studentům vykládal věci, které se představitelům Athén nelíbily. Ve starověku totiž nebyla svoboda slova. Jan Hus byl upálen, Galileo Galilei by byl též, kdyby své názory neodvolal. Oba vykládali věci, které se církevním představitelům nelíbily. Ve středověku totiž nebyla svoboda slova. Nacisté páliili knihy a věznili dokonce

některé autory. Za nacismu nebyla svoboda slova. Komunisté věznili a nutili k emigraci autory a signatáře prohlášení jako bylo třeba Charta 77. Za komunistů totiž nebyla svoboda slova.

Dnes svobodu slova máme. Svoboda slova je právo vzácné a krásné, dle mého názoru však lehce zneužitelné. Kdo nám totiž zaručí, že svoboda slova nebude zneužita? A jaká je hranice mezi využitím, využíváním, zneužitím a zneužíváním? Nemáme přeci právo cokoli nebo kohokoli urážet, slovně napadat, protože v tom případě by pak i šikana na školách (nemluvím nyní o šikaně fyzické, nýbrž o té psychické, slovní) mohla být považována za svobodu slova. A to jistě není správné. Hranice mezi využitím a zneužitím jsou tedy velmi malé. Z této práce si odnáším mnohá ponaučení, poznatky, zejména však další a další otázky.

Svoboda slova se stává nebezpečnou hlavně tehdy, je-li něco napsáno, případně vysloveno s jasným cílem ublížení někomu. Žijeme přeci jen jednou a nevíme jak dlouho tu budeme, proto bychom si měli život co nejvíce vychutnat a zpříjemnit si ho hezkými chvílemi, na které budeme ve stáří vzpomínat. Není dobré někomu ublížovat, ať

22

už jakkoli. Většina lidí si spojuje pojem „ubližovat někomu“ s fyzickou bolestí a fyzickým utrpením. Ale psychická bolest je ještě mnohem horší. A způsobují ji většinou právě slova. Proto bychom měli být všichni opatrní na to, co říkáme. Nechceme přeci někomu ublížit.

Vše, co jsem v této práci napsala, jsem myslela naprosto vážně a za všemi svými názory si stojím. Mám právo na svobodu slova, stejně tak ale lidé mají právo s mými názory nesouhlasit. Alespoň „seznámit se s nimi“ by ale mohli. Je jednoduché někoho odsoudit ještě předtím, aniž bychom znali jeho názory. To by uměl každý.

Použité zdroje:

Knihy:

Dan Brown, Šifra mistra Leonarda, Nakladatelství Metafora ,New York2003

Martin A. Lee, Bestie se probouzí - podtitul Vzkříšení fašismu: Od Hitlerových vyzvědačů po dnešní neonacistické skupiny a pravicové extremisty, nakladatelství BB/art, Praha 2004

Internet:

http://www.narod-sobe.cz/clovek/kultura/umeni/hudba/Autori_CS/Kryl_Karel/index.htm

<http://www.lyricon.net/texty-pisni/karel-kryl/>

<http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>

cs.wikipedia.org

it.wikipedia.org

www.yahoo.it

it.answers.yahoo.com

www.seznam.cz

www.novinky.cz

www.literarky.cz

